

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

HEMŞİRELİK

*HEM 209 HEMŞİRELİK TARİHİ DEONTOLOJİSİ ve
BAKIM ETİĞİ*

ÖĞR. GÖR. DR. ZEYNEP SAĞLAM

İnsan ve Hasta Hakları
Hemşirenin Hak ve Sorumlulukları

HEM 209 HEMŞİRELİK TARİHİ DEONTOLOJİSİ ve
BAKIM ETİĞİ

İçerik

- İnsan Hakları
- Hasta Hakları
- Hemşirenin Hak ve Sorumlulukları

İnsan Hakları

- Hak; insanın doğuştan getirdiği ve daha sonra hukuk düzeninin verdiği maddi manevi yetkilerdir.
- İnsan hakları, bütün insanların sırf insan olmalarından dolayı sahip oldukları haklardır. İnsan hakları, cinsiyet, etnik köken, dinsel inanç gibi farklılıklar gözetilmeksizin herkesin sahip olduğu haklardır.

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ

- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 10 Aralık 1948 tarih ve 217 A (III) sayılı Kararıyla ilan edilmiştir.
- 6 Nisan 1949 tarih ve 9119 Sayılı Bakanlar Kurulu ile "İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin Resmi Gazete ile yayınlanması yayımdan sonra okullarda ve diğer eğitim müesseselerinde okutulması ve yorumlanması ve bu Beyanname hakkında radyo ve gazetelerde münasip neşriyatta bulunulması" kararlaştırılmıştır.
- Bakanlar Kurulu Kararı 27 Mayıs 1949 tarih ve 7217 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır

Hasta Hakları

- Sağlık hizmetlerinden faydalanma ihtiyacı bulunan fertlerin, sırf insan olmaları vasfıyla sahip buldukları ve T.C. Anayasası, milletlerarası antlaşmalar, kanunlar ve diğer mevzuat ile teminat altına alınmış bulunan haklarını ifade eder.

Hasta Haklarının Tarihsel Gelişimi

- Hasta hakları kavramının dünyadaki gelişimine bakıldığında, 1970'lerde ABD'de, 1980'lerde Avrupa'da
- 1980'lerden bu yana Avrupa'da hasta hakları ile ilgili yayımlanan bildirgeler;
  - Lizbon Bildirgesi (1981),
  - Amsterdam Bildirgesi (1994),
  - Bali Bildirgesi (1995),
  - İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi (1997)
  - Roma Bildirgesi (2002)'dir.

ÜLKEMİZDE HASTA HAKLARI

- Ülkemizde ilk defa 1928 yılında çıkarılan bir kanunla hekimlere hastalardan izin/onam alma zorunluluğu getirmektedir(Tababet ve Şuabat-ı Sanatlarının Tarz-ı İcrasına Dair Kanun, Madde 70).
- 1960 yılında yayımlanan Nizamname’de de hekimin yükümlülüklerine genel olarak yer verilmektedir (Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi, 1960).
- Ayrıca Avrupa’daki gelişmeleri takiben ülkemizde 1998 yılında çıkarılan “Hasta Hakları Yönetmeliği”, sağlık hakkından yararlanırken hastaların insan haklarının korunması amacıyla hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur.

- 2003 yılında düzenlenen Yönerge (Sağlık Tesislerinde Hasta Hakları Uygulamalarına İlişkin Yönerge, 2003) ve bu yönergenin yeniden düzenlenmesi sonucunda 2005 yılında hazırlanan “Hasta Hakları Uygulama Yönergesi” oluşturulmuştur. Yönerge sağlık kurum ve kuruluşlarında hasta hakları uygulamalarının nasıl yapılacağına yönelik bilgileri içermektedir.
- Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 2014 yılında yayımlanan 2014/32 No'lu Genelgesi'nde hasta hakları uygulamalarına ilişkin bilgiler güncellenmiştir.

- **HHY'DE BELİRLENEN HASTA HAKLARI NELERDİR ?**

HEMŞİRENİN HAKLARI

- İŐ kanunu kapsamında
- 657 sayılı Devlet Memurları Yasası

Kaynaklar

- Şentürk SE. Meslek Olarak Hemşirelik ve Hemşirelikte Etik İlkeler. Nobel Tıp Kitabevi, 2013, s.69-71.
- <https://www.saglik.gov.tr/TR,10461/hasta-haklari-yonetmeligi.html>
- <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspix?MevzuatKod=7.5.4847&sourceXmlSearch=&MevzuatIliski=0>
- <https://sbu.saglik.gov.tr/hastahaklari/yeniyonerge.htm>

